

név:	
Neptun:	

Fizika 2i, zárthelyi a megajánlott jegyért, 2018. május 24.

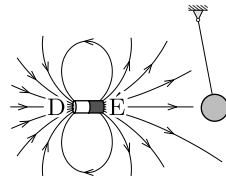
csoport:	
----------	--

I. rész: Törvény kimondása (8 pont)

Egy mondatban ismertesse a Huygens–Fresnel-elvet, és ábra segítségével mutassa be, hogyan érvényesül az elv egy síkhullámban a hullámfrontok terjedésénél!

II. rész: Igaz vagy hamis? (10×2=20 pont)

Írjon az állítás elé egy I betűt, ha az állítás igaz, H betűt, ha hamis! A helyes válasz +2 pontot, a helytelen válasz –2 pontot, üresen hagyott kérdés 0 pontot ér.

H	Az indukált elektromos mező erővonalai a pozitív töltésekről (vagy a végtelenből) indulnak és a negatív töltéseken (vagy a végtelenben) végződnek.
H	Egy tekercsből, egy ellenállásból és egy ideális telepből soros RL-kört állítunk össze. A tekercsen eső feszültség nagysága a bekapcsolás utáni pillanatban nulla.
I	Egy légmagos toroid tekercs induktivitása μ_r -szeresére változik, ha belsejét μ_r relatív permeabilitású anyaggal töltjük ki.
I	A Curie-hőmérséklet felett a ferromágneses anyag paramágnesként vagy diamágnesként viselkedik.
I	Egy mágnesrúd közelében fonállal egy kis golyócskát függesztettünk fel az ábrán látható módon. Igaz vagy hamis, hogy a golyócska anyaga diamágneses?
I	Egy haladó elektromágneses síkhullám intenzitása egyenesen arányos a mágneses indukcióvektor amplitúdójának négyzetével.
H	Ha elektromágneses síkhullám vákuumból n törésmutatójú közegbe lép, a hullámhossza n -szeresére növekszik.
I	Egy átlátszatlan lapon lévő d szélességű résre merőlegesen lézerfényt bocsátunk. A távoli ernyőn kialakuló diffrakciós képen a nulla intenzitású pontok éppen ott helyezkednek el, ahol a maximális intenzitású pontok lennének egy d rácsállandójú optikai rács esetén.
H	Egy homorú gömbtükör a tárgyról mindig látszólagos, egyenes állású, kicsinyített képet alkot.
I	Ha egy vékony lencse –2 dioptriás, akkor 50 cm fókusztávolságú szórólencséről van szó.

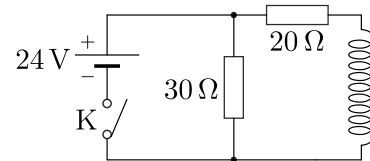
III. rész: Számolós feladatok (9×8=72 pont)

Minden helyesen megoldott feladat 8 pontot ér. A megoldásokhoz tartozó betűket a feladatok után található táblázatba írja be a feladat sorszáma után! Szüksége lehet a következő univerzális állandókra: $\epsilon_0 = 8,85 \cdot 10^{-12}$ As/Vm, $\mu_0 = 4\pi \cdot 10^{-7}$ Vs/Am, a fénysebesség vákuumbeli értékét vegye $c = 3,0 \cdot 10^8$ m/s-nak.

1. Egy hosszú, $R = 4$ cm sugarú szolenoidban folyó áram erősségét úgy változtatjuk, hogy a belsejében kialakuló mágneses mező indukcióját a $B(t) = B_0 + \alpha \cdot t$ függvény írja le, ahol $\alpha = 0,2$ T/s. Mekkora a szolenoid belsejében kialakuló indukált elektromos mező térerőssége a tekercs tengelyétől $r = 2$ cm távolságban?

- A) $4 \frac{\text{mV}}{\text{m}}$ B) $2 \frac{\text{mV}}{\text{m}}$ **C) $1 \frac{\text{mV}}{\text{m}}$**   D) egyik sem

2. Az ábrán látható áramkör K kapcsolóját zárjuk, és megvárjuk, amíg az áramerősség állandósul. Ezután a kapcsolót kinyitjuk. Mekkora a tekercs kapcsai közötti indukált feszültség a kapcsoló nyitása utáni időpillanatban?

- A) 60 V**   B) 36 V   C) 24 V   D) egyik sem

3. Egy 1 mm átmérőjű rézhuzal ellenállása méterenként 20,8 mΩ. Mekkora a huzal felületénél (belső) a Poynting-vektor nagysága (energiaáram-sűrűség), ha a huzalban állandó, 10 A erősségű áram folyik?

- A) 331 W/m²   **B) 662 W/m²**   C) 1324 W/m²   D) egyik sem

4. Egy $+x$ irányban terjedő elektromágneses síkhullámban az elektromos térerősséget (SI egységekben) az $\mathbf{E}(x, t) = 9\mathbf{e}_y \sin(kx - \omega t)$ formula írja meg, ahol $\mathbf{e}_y$ az y irányú egységvektort jelöli. Az alábbiak közül melyik adja meg a mágneses indukcióvektort a hely és idő függvényében?

- A) $9\mathbf{e}_z \cos(kx + \omega t)$ B) $3 \cdot 10^{-8} \mathbf{e}_x \sin(kx - \omega t)$
 C) $9\mathbf{e}_y \sin(kx - \omega t)$ **D) $3 \cdot 10^{-8} \mathbf{e}_z \sin(kx - \omega t)$**

5. Mekkora az előző feladatban szereplő síkhullám hullámhossza, ha $\omega = 10^{15} \text{ s}^{-1}$?

- A) 1,88 μm**   B) 300 nm   C) 188 nm   D) egyik sem

6. Merőleges állású polárszűrőkön nem jut át a fény. Ha a két polárszűrő közé egy harmadik, az elsővel 20°-os szöget bezáró orientációjú polarizátort helyezünk be, akkor valamennyi fény átjut a rendszeren. Határozzuk meg az átjutó fény intenzitását, ha az első polárszűrőn átjutó fény intenzitása I_0 .

- A) $0,41 I_0$ B) $0,32 I_0$ **C) $0,10 I_0$**   D) egyik sem

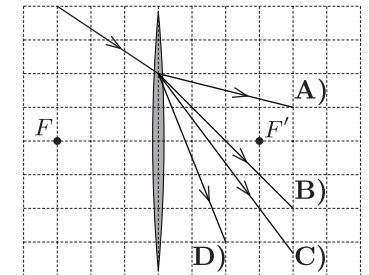
7. Egy átlátszatlan lapon három egyforma vékony rés található, a szomszédos rések távolsága azonos, $d = 30 \mu\text{m}$. A réseket a lap síkjára merőlegesen $\lambda = 600 \text{ nm}$ hullámhosszú lézernyalábbal világítjuk meg, a diffrakciós képet az $L = 2 \text{ m}$ távolságra lévő ernyőn észleljük. A nulladrendű ($\alpha = 0^\circ$ -os) elhajlási maximumtól milyen távolságra van az ernyőn az első nulla intenzitású (azaz teljes kioltásnak megfelelő) pont?

- A) 13 mm**   B) 27 mm   C) 40 mm   D) egyik sem

8. A szirti sas (*Aquila chrysaetos*) pupillája 3 mm átmérőjű kör. A fizikai optika törvényei szerint legfeljebb mekkora távolságból veheti észre a sas a 40 cm hosszúságú nyulat? (A sas akkor veszi észre a nyulat, ha a préda legelső és leghátsó pontját a szeme fel tudja bontani. A látható fény átlagos hullámhosszát vegyük 500 nm-nek!)

- A) 3,5 km   **B) 2 km**   C) 800 m   D) egyik sem

9. Egy vékony gyűjtőlencsére bal oldalról az ábrán látható módon egy fénysugarat ejtünk. Melyik egyenes mutatja helyesen a fénysugár útját a lencsén való áthaladás után? (Az F és F' pontok a lencse fókuszpontjait jelölik.)

A válaszok betűjelei:

1.	C	6.	C
2.	A	7.	A
3.	B	8.	B
4.	D	9.	C
5.	A	—	—

A hallgató aláírása: